

Kertomus U r s a n toiminnasta toimintakautena 1946 - 1947.

=====

I Jäsenasiat.

Toimintakauden alkaessa Ursaan kuului 2 kunniajäsentä, 74 vakinaista ja 146 vuosijäsentä eli yhteensä siis 222 jäsentä. Toimintakauden kuluessa on jäsenistämme kuollut kauppaneuvos Taavi Arola. Yhdistyksestä on muuten eronnut tai jäsenmaksujen laiminlyömissen johdosta poistettu 12 jäsentä. Kun uusia jäseniä on toimintavuoden aikana hyväksytty 48, joista 1 vakinaiseksi ja muut vuosijäseniksi, on jäsenten lukumäärän lisäys toimintavuoden kuluessa 35, siis jäsenluku on toimintavuoden vaihtuessa 257. Jäsenet kuuluvat Ursa n eri osastoihin seuraavasti:

	kunniajäseniä	vak.in.jäseniä	vuosijäseniä	yhteensä
Pääosastossa	1	76	82	159
Mikkelin paikall.os.	-	6	1	7
Ylä-Vuoksen - " -	-	1	25	26
Yl.maaseutuosastossa	1	23	41	65
Kaikkiaan	2	106	149	257

Huomattavin muutos jäsenistön ryhmityksessä on 31 vuosijäsenen siirtyminen vakinaisiksi jäseniksi. Pääosan näistä, 28 jäsentä, Ursa n hallitus kutsui vakinaisiksi jäseniksi Ursa n 25-vuotisjuhlan yhteydessä heidän toimittuaan 20 vuotta tai kauvemmin Ursa n vuosijäseninä.

II Hallinto.

Yhdistyksen vuosikokouksessa 2.11.1946 hallitukseen valittiin seuraavat henkilöt:

puheenjohtajaksi	prof. V.A. Heiskanen,
varapuheenjohtajaksi	kouluneuvos Niilo Kallio,
sihteeriksi	tohtori Pentti Kalaja
jäseniksi	prof. Gustaf Järnefelt ja
	tohtori R.A. Hirvonen
varajäseniksi	taiteilija Matti Warén ja
	maisteri Erkki Kääriäinen.

Hallitus valitsi toht. Hirvosen varainhoitajaksi. Kirjaston hoito on ollut edelleen allekirjoittaneen sihteerin huolena.

Tilintarkastajina ovat olleet professori Risto Jurva ja tohtori Yrjö Leinberg, varalla tohtori T.J. Kukkamäki ja maisteri Tauno Honkasalo.

Toimintakauden kuluessa ei hallinnossa ole tapahtunut mitään varsinaisia muutoksia. Tohtori Hirvosen ollessa ulkomaanmatkalla lähes puolen vuoden ajan on sihteeri huolehtinut myös varojen hoidosta.

III Kokoukset.

Toimintakauden kuluessa on Ursan hallituksella ollut viisi kokousta.

Yhdistyksen yleisiä kokouksia pidettiin toimintavuoden kuluessa kolme. Vuosikokous, joka pidettiin Metsätalossa 2.11.46 oli järjestetty tavallista juhlavammaksi sen vuoksi, että Ursan muodostamisesta julkiseksi yhdistykseksi oli tuona päivänä kulunut tasan 25 vuotta. Vuosikokoukselle kuuluvien asioiden käsittelyn jälkeen puheenjohtaja jakoi vakinaisjäsenten diploomit hallituksen vakinaisiksi jäseniksi merkkipäivän johdosta kutsumille sekä myös niille, jotka olivat tavallisessa järjestyksessä ilmoittautuneet vakinaisiksi jäseniksi. Tilaisuudessa tehtiin myös ilmoitus Ursan saamasta merkittävästä lahjoituksesta. Johtaja K. Holopainen oli lahjoittanut 10 000 markkaa etupäässä Ursan julkaisutoiminnan tukemista varten. Vuosijuhlissa oli kaksi esitelmää. Maisteri Paul Kustaanheimo esitelmöi lokakuun 10 päivänä sattuneesta tähtisateesta ja prof. V.A. Heiskanen Kalifornian suurista tähtitorneista. Varsinaisen kokouksen jälkeen oli hotelli Helsinkiin järjestetty yhteinen illallinen, johon osallistui lähes 30 ursalaista. Siellä pidettyjen puheiden ohessa tait. Matti Warén esitti hauskan kronikan, joka joht. Holopaisen toimesta painettuna on jaettu tilaisuudessa olleille.

Tässä yhteydessä mainittakoon lisäksi Ursan 25-vuotisjuhlallisuuksista, että seuraavana päivänä, 3.11.46 oli yleisradiossa varattu 20 min. aikaa Ursalle. Tällöin toimittaja Sorakuru haastatteli Ursan puheenjohtajaa ja sihteerää.

Kevätkaudella Ursalla oli kaksi yleistä kokousta. Kokouksessa 19.2. prof. Heiskanen esitelmöi maan kuoren rakenteesta ja toht. Kalaja Tycho

Brahesta, jonka kuolemasta oli pari kuukautta aikaisemmin tullut kulu-
neeksi 400 vuotta. 16.4. pidetyssä kokouksessa maisteri Bertil Qvist
piti esitelmän tähtien sisustan rakenteesta. Teini Matti Nurmia kertoi
Ursan tähtitornissa suoritetuista valokuvaustöistä näyttäen samalla
siellä otettuja tähtitaivaan valokuvia. Vielä maisteri Jorma Korhonen
esitelmöi planeetoista Neptunus ja Pluto.

IV kirjasto.

Ursan kirjastoon on toimintakauden aikana tullut aikakauslehdet

Populär Astronomisk Tidskrift ja
Nordisk Astronomisk Tidsskrift sekä
Nordisk Astronomisk Tidsskriftin Aktuelle Meddelelser.

Kirjastoon on ostettu seuraavat uudet teokset:

Dingle: The Special Theory of Relativity,
Naef: Der Sternhimmel 1947 ja
kahdeksan nidettävä käsittävä harrastajille erittäin sopiva Harvardin
tähtitornin julkaisema tähtitieteellinen kirjasarja, jonka niteissä
kuvataan tähtitieteellisen tutkimuksen eri puolten saavutuksia aivan
nykyvuosiin saakka.

Lainaustoiminta on ollut kohtalaisen vilkasta.

V Muu toiminta.

Ursan tähtitorni on ollut vilkkaassa käytössä aina säiden salli-
essa. Aukioloajat yleisölle ovat olleet samat kuin tavallisesti ai-
jemminkin. Kevätkaudella vietettiin taas erikoinen Ursan viikko, jol-
loin torni oli auki joka ilta ja jolloin sen näytäntöjä mainostettiin
sanomalehdissä. Tornin rahallinen tuotto on ollut tänä toimintakaute-
na suurempi kuin koskaan ennen, mikä johtuu osaksi kohonneista pää-
symaksuista, mutta osaksi myös kävijöiden lukumäärän kasvusta. Tornin
näytäntöjä on hoitanut teini Matti Nurmia, apunaan pääasiallisesti
teinit Toini Tyrväinen ja Olli Lounasmaa. Ihmeellisenä tosiseikkana
mainittakoon, että kevätkauden näytännöissä on Ursan 159:stä helsin-
kiläisestä jäsenestä vain 8:n todettu käyttäneen vapaata katselu-
oikeuttaan tähtitaivaan tarkasteluun hyvillä kaukoputkilla.

Ursan asettama toimikunta tähtitieteen harrastajan opaskirjan
aikaansaamiseksi sai työnsä pääasiallisesti valmiiksi jo keväällä
1946 ja kuten tätä edellisen toimintavuoden vuosikertomuksessa mai-

nittiin, odotettiin kirjan ilmestyvän vuoden vaihteessa 1946/1947. Kirjapainoesteiden lisäksi tuli kuitenkin vielä taloudellisia esteitä ja vasta kun kirjan kustantaminen oli saatu siirtymään WSOY:lle, alkoi sen valmistuminen edistyä. Kuten ursalaisille on tunnettua, valmistui tähtikartan erillispainos helmikuussa 1947 ja sitä on siitä alkaen ollut saatavissa Ursan kautta. Kirjan valmistuminen lykkäytyi syyskuuhun 1947 ja juuri nyt on kirjan myynti alkanut.

Keväällä ilmestynyt "Tähtitaivas" lähetettiin jäsenille huhtikuussa pidetyn kokouksen kokouskutsun yhteydessä.

Tämän toimintakauden kuluessa Ursan Mikkelin paikallisosasto suoritti loppuun aijemmin ostamansa kaukoputken hinnan saaden putken siis omakseen. Kun Ylä-Vuoksen paikallisosastolle on lainattu Ursan 80 mm:n objektiivilla varustettu hyvä kaukoputki, on siis kummallakin paikallisosastolla käytössään tämä tärkein apuväline tähtitieteellisen harrastuksen ylläpitämiseen paikkakunnallaan.

Ursan toimistotyö on tänäkin toimintakautena pysynyt jo vuosia kestäneessä vilkkauksessaan. Kirjeenvaihto tähtitieteellisiä asioita ja neuvoja kyselevien jäsenten ja myös ei-jäsenten kanssa on jatkunut tasaisen runsaana.

Kuten edellisenkin toimintakertomuksen lopussa on nytkin todettavissa, että Ursa on luonut ja ylläpitänyt runsaat ja olosuhteet huomioonottaen hyvät mahdollisuudet kaikille tähtitieteen harrastajille harrastuksensa ylläpitämiseen ja vaalimiseen. Erittäinkin Ursa toivoo juuri ilmestyneen Tähtitieteen harrastajan kirjan lisäävän tähtitieteen harrastusta ja sen mahdollisuuksia maassamme.

Pentti Kalaja
Pentti Kalaja
Ursan sihteeri